

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز

تبیین موانع موجود در جذب سرمایه‌گذاری خارجی

گزارش تحلیلی اقتصادی و اجتماعی

گزارش شماره ۰۶- سال ۹۶

تهیه شده در دفتر مطالعات اقتصادی و اجتماعی

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷

موضوع گزارش:

تبیین موانع موجود در جذب سرمایه گذاری خارجی

تنظیم کننده:
نجمه ایزدیتاریخ ارائه گزارش:
۱۳۹۶/۰۵/۱۷

۱- مقدمه

سرمایه گذاری خارجی را می توان یکی از مهم ترین پدیده های اقتصادی قرن حاضر دانست. سرمایه می تواند بخش تولید را تحریک ببخشد و با افزایش تولید، موجب رشد تجارت، بهبود سطح زندگی مردم و رشد و توسعه اقتصادی شود. فقدان سرمایه یکی از عوامل اصلی گرفتار آمدن بسیاری از کشورها در دور باطل فقر و توسعه نیافتگی شناخته شده است و علاوه بر آن که بیکاری گسترده را به دنبال دارد، موجب عقب ماندگی سطح تولید ملی می شود و در مرحله بعد به فقر اقتصادی می انجامد. راه حل اصلی فائق آمدن بر مشکل کمبود سرمایه و خروج از دور باطل فقر و توسعه نیافتگی، استفاده کشورهای در حال توسعه از سرمایه های انباشته شده در کشورهای توسعه یافته و به طور کلی جذب سرمایه گذاری خارجی عنوان شده است.

برای سرمایه گذاری مستقیم خارجی تعاریف مختلفی ارائه شده است. از جمله به نظر آنکتابد، سرمایه گذاری مستقیم خارجی عبارت است از سرمایه گذاری که متضمن مناسبات بلند مدت بوده و منعکس کننده کنترل و نفع مستمر شخصیت حقیقی یا حقوقی مقیم یک کشور در شرکتی واقع در خارج موطن سرمایه گذار باشد.

معرفی پروژه ها با هدف جذب سرمایه یکی از راهکارهای مهم جذب سرمایه گذاری خارجی می باشد. جذب سرمایه گذاری خارجی می تواند به طرق مختلف انجام گیرد: سرمایه گذاری مستقیم که کشور یا سرمایه گذار خارجی مستقیماً و یا با مشارکت سرمایه گذاران داخلی مبادرت به سرمایه گذاری می کند و سرمایه گذاری غیرمستقیم که معمولاً از طریق خرید سهام و اوراق قرضه در بورس توسط سرمایه گذاران خارجی صورت می گیرد. در روش سرمایه گذاری مستقیم بسیاری از ریسک ها توسط سرمایه گذار پوشش داده می شود؛ خود سرمایه گذار باید تأمین مالی کرده و ریسک انجام درست و صحیح پروژه را تا پایان به عهده می گیرد. ضمن این که این روش بار تعهدات مالی دولت را افزایش نمی دهد و دانش فنی، دسترسی به بازارهای خارجی، استفاده از تکنولوژی روز دنیا، بهبود در مدیریت و افزایش بهره وری نیروی کار را نیز به همراه دارد.

در این گزارش ابتدا عملکرد ایران در جذب سرمایه گذاری خارجی بررسی می گردد. در بخش بعد موانع موجود به طور خلاصه مطرح شده و پس از آن راهکارهای لازم ارائه می شود. در پایان نیز جمع بندی مطالب آورده می شود.

۲- عملکرد ایران در جذب سرمایه

در دهه اول انقلاب اسلامی و تا پایان جنگ ایران و عراق، نظر خوبی به سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور حاکم نبوده است. از برنامه اول توسعه اقتصادی، رویکرد مسئولان کشور به سرمایه گذاری خارجی دگرگون شد، اما همین سابقه بد در رفتار با شرکت های بین المللی و تنش در مناسبات خارجی با کشورهای پیشرفته صنعتی به ویژه ایالات متحده آمریکا و انواع تحریم ها، به موانع اصلی جذب سرمایه خارجی تبدیل شد. با تشدید تحریم های بین المللی از سال ۱۳۹۱، انزوای اقتصادی و مالی ایران کامل شد و تقریباً همه راه های تعامل با اقتصاد جهانی و بازارهای مالی به روی ایران بسته شد.

طبق محاسبات آنکتاد با استفاده از ۱۲ شاخص مختلف، طی ۵ سال گذشته، ایران بر اساس ظرفیت های خود بین ۱۴۱ کشور رتبه ۵۱ تا ۵۴ را به خود اختصاص داده که بالاتر از هند، برزیل و ترکیه قرار دارد. در صورتی که طبق عملکرد نهایی، ایران رتبه ۱۱۰ را در بین ۱۴۱ کشور به دست آورده است.

در جدول زیر، شاخص خالص جریان ورود سرمایه گذاری مستقیم خارجی به عنوان درصدی از تولید ناخالص داخلی بین کشورهای منتخب منا (ایران، لبنان، اسرائیل، اردن، عمان، بحرین، تونس، امارات، مراکش، عربستان، قطر، عراق، یمن، الجزایر، مصر و کویت) و همچنین کشورهای منتخب سند چشم انداز (ایران، افغانستان، ارمنستان، آذربایجان، بحرین، مصر، گرجستان، عراق، اسرائیل، اردن، قزاقستان، کویت، قرقیزستان، لبنان، عمان، پاکستان، قطر، عربستان، تاجیکستان، ترکیه، ترکمنستان، امارات، ازبکستان و یمن) برای سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ آمده است.

جدول ۱: رتبه ایران در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشورهای منتخب منا و سند چشم انداز ۲۰۱۵-۲۰۰۶

	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
رتبه ایران در بین ۱۶ کشور منتخب منا	۱۴	۱۵	۱۵	۱۴	۱۴	۱۳	۱۳	۱۴	۱۴	۱۱
رتبه ایران در بین ۲۴ کشور منتخب سند چشم انداز ۱۴۰۴	۲۲	۲۳	۲۲	۲۱	۲۱	۱۹	۲۰	۲۰	۲۱	۱۹

منبع: بانک جهانی

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷		

با ملاحظه جدول فوق و کسب رتبه ۱۶۵ ایران از بین ۱۸۶ کشور جهان در شاخص فوق در سال ۲۰۱۵ وضع نامطلوب کشور در جذب سرمایه گذاری خارجی دیده می شود.

۳- موانع جذب سرمایه گذاری خارجی در ایران

اهم موانع موجود بر جذب سرمایه گذاری خارجی در ایران را می توان به صورت زیر خلاصه نمود:

۳-۱- میزان ریسک سرمایه گذاری خارجی

نخست امنیت سرمایه گذاری در اولویت است زیرا سرمایه فراری است و به جایی می رود که احساس امنیت کند و امنیت سرمایه گذاری تابع انواع قوانین و مقررات، شفافیت در بازارهای کالا، پول، کار و سرمایه و شفافیت در فضای سیاسی و سیاست خارجی است. سرمایه گذار حداقل باید از ۳ چیز اطمینان حاصل کند: حفظ اصل سرمایه، بازگشت سود سرمایه و امنیت محیط کسب و کار. سرمایه خارجی وارد کشوری می شود که امنیت آن کشور تضمین شده و درجه ریسک پذیری آن پایین باشد. درجه ریسک پذیری نیز توسط نهادهای بین المللی با استفاده از شاخص های اقتصادی- اجتماعی هر کشور تعیین می شود. در کشورهایی که از امنیت و ثبات سیاسی مناسبی برخوردار نیستند ریسک سرمایه گذاری بالا بوده و به دلیل عدم اطمینان از بازگشت سرمایه، سرمایه گذاری صورت نمی گیرد. در تمام دنیا ثابت شده کشورهایی که دارای سیاست خارجی پرتنش هستند در جذب سرمایه گذاری خارجی بسیار ناموفق عمل می کنند. ایران در مورد عامل درجه ریسک پذیری پایین شرایط مطلوبی برای ورود سرمایه نداشته و جزء کشورهای پرخطر محسوب می شود. صندوق بین المللی پول در اولین گزارش سال ۲۰۱۷ خود، بزرگ ترین ریسک اقتصاد ایران را ترس از فروپاشی برجام می داند. امری که در صورت وقوع می تواند با خشکاندن بسیاری از منابع، اقتصاد ایران را دوباره به سوی رکود بکشانند.

چنانچه مقوله امنیت از زاویه ای دیگر بررسی شود مشاهده می گردد که در حال حاضر و در شرایط فعلی منطقه، ایران به لحاظ امنیتی وضعیت بسیار خوبی دارد و حداقل اگر کسی بخواهد در منطقه سرمایه گذاری کند، وضعیت ایران نسبت به بسیاری از کشورهای خاورمیانه از جمله عراق، ترکیه، پاکستان و حتی کشورهای حاشیه خلیج فارس بسیار بهتر است.

۲-۳- ذهیت منفی نسبت به سرمایه گذاری خارجی

در کشورمان بیشتر از هر چیز ناشی از تجربه ناموفق تاریخی در این زمینه می باشد. زمینه فرهنگی برای سرمایه گذاری خارجی در ایران همیشه با نوعی سوء ظن همراه است چرا که جریان های اولیه سرمایه گذاری خارجی در ایران نظیر قراردادهای رویترو و داری جنبه استعماری داشته و باعث شکل گیری یک فرهنگ ناخوشایندی نسبت به سرمایه گذاری خارجی در کشور شده اند.

۳-۳- موانع قانونی، حقوقی و نهادی

نکته موثر دیگر در جذب سرمایه خارجی قوانین و مقررات سهل و ساده است. این موضوع به آن معناست که قوانین جذب سرمایه گذاری جذب سرمایه های خارجی را تسهیل کند. در مورد چنین مواردی مقایسه قوانین و مقررات ایران با قوانین و مقررات کشورهای هم طراز مانند ترکیه، عربستان و... نشان می دهد قوانین ما از جذابیت کمتری برخوردار است. برخی قوانین در بخش کار، بیمه و تجارت نیاز اساسی به اصلاح دارد و در این زمینه باید یک مطالعه تطبیقی دقیق به منظور الگو برداری از کشورهای که با اصلاح قوانین در جذب سرمایه گذاری خارجی موفق بوده اند، صورت گیرد.

۱-۳-۳- قانون کار

یکی از مهمترین عوامل ناکارآمدی و ناامنی سرمایه گذاری، قانون کار است. این قانون با این پیش فرض که کارفرما می خواهد کارگر و کارمند را استثمار کند و قانون کار مانع از این عمل می شود، شکل گرفته است. این مسئله عدم اعتماد میان کارگر و کارفرما و ناامنی سرمایه گذاری و تولید را موجب شده است. قانون کار باید بر مبنای همسویی منافع کارگر و کارفرما و نه در جهت تضاد منافع آنها تنظیم شود.

۲-۳-۳- قانون تامین اجتماعی

تامین اجتماعی ایران یکی از بالاترین نرخ ها با پایین ترین خط ارائه خدمات را داراست. این نهاد اجتماعی ۳۰ درصد سود کارفرما و حقوق کارگر را جذب می کند. این ۳۰ درصد هزینه تولید را افزایش می دهد و هیچ توجیه اقتصادی ندارد.

۳-۳-۳- بیمه

چنانچه سرمایه گذار با خطراتی از قبیل سلب مالکیت، عدم امنیت جانی و مالی، ریسک انتقال پول، نقض قرارداد و غیره مواجه باشد، اقدام به سرمایه گذاری نخواهد کرد. در راستای رفع این نگرانی کشورها ابزارها و روش های مختلفی استفاده می کنند تا

گزارش

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷

نگرانی سرمایه گذار را به حداقل ممکن برسانند. یکی از این روش ها اجرای قوانین بیمه برای سرمایه گذار خارجی است. متأسفانه در کشور ما به این مهم توجه جدی نشده است و جایگزین آن، قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی است که سرمایه های خارجی را در مواردی از جمله ملی شدن بیمه می کند.

۳-۴- موانع اقتصادی

۱-۳-۴- نوسان نرخ ارز

نوسان نرخ ارز تاثیر منفی بر سرمایه گذاری خارجی و قیمت تمام شده کالای نهایی دارد. زمانی که نوسان اتفاق می افتد، کارخانجاتی که ماشین آلات خارجی وارد کرده اند، باید مابه التفاوت آن را پردازند که این افزایش قیمت زیادی را به دنبال دارد. در واقع هیچ صنعتی نیست که چنان سود دهی داشته باشد که بتواند این افزایش قیمت ناشی از نوسان ارز را پوشش دهد. مسئله دیگر در خصوص نرخ ارز این است که فرآورده ها و تولیدات یک پروژه به ارز محلی تعیین قیمت می شود، در حالی که بخش مهمی از سرمایه در قراردادهای سرمایه گذاری از منابع ارزی خارجی تامین می شود. بنابراین، سرمایه گذاران خواهان تامین اصل و فرع سرمایه به ارز خارجی به نرخ واقع بینانه هستند. بنابراین نظام بانکی باید مکانیسم هایی را به منظور دستیابی به اهداف زیر به وجود آورد: امکان تبدیل بدون اشکال پول داخلی به ارز خارجی، وجود پشتوانه مالی کافی برای تبدیل پول داخلی به ارز خارجی، نگهداری نرخ تبدیل ارز در سطحی قابل قبول، امکان خارج نمودن ارز خارجی پس از تبدیل.

۲-۳-۴- موانع اطلاع رسانی

موانع اطلاع رسانی از دو سو مطرح است؛ یکی از ضعف اطلاعات و عدم شناخت متقاضیان داخلی از کانون های سرمایه در جهان و ندانستن شرایط دقیق جذب سرمایه ها و عدم آشنایی به فنون مذاکره ناشی می شود و دیگری به عدم اطلاع کانون های سرمایه گذار از وجود طرح های دارای بازده و فرصت های اقتصادی در کشور باز می گردد.

۳-۴-۲- عدم امکان تبدیل مستقیم درآمد ناشی از تورم

چنانچه پس از پایان دوران سرمایه گذاری، صاحب سرمایه، سرمایه غیر نقدی خود را به فروش رساند و در نتیجه افزایش شاخص قیمت ها، از راه فروش سرمایه غیر نقدی خود درآمدی بیش از آنچه هنگام ورود سرمایه به عنوان سرمایه غیر نقدی به ثبت رسانده

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷		

است، به دست آورد، حق تبدیل این اختلاف قیمت را به ارز به منظور خارج نمودن از ایران ندارد. بلکه می تواند صرفاً آن را صرف صدور کالاهای ایرانی کند.

۳-۵- محدودیت زمانی سرمایه گذاری خارجی در ایران

از مفاد مقررات آیین نامه اجرای قانون سرمایه گذاری خارجی در ایران چنین مستفاد می شود که جواز سرمایه گذاری در ایران محدود به مدتی است که در مجوز صاحب سرمایه درج می شود. اگر پس از سپری شدن این مدت، صاحب سرمایه سود و اصل سرمایه خود را به خارج از ایران منتقل نسازد، برای ادامه سرمایه گذاری خود نیز مطابق با مقررات قانون و آیین نامه اجرای جلب و حمایت سرمایه گذاری خارجی، مجوز مجدد تحصیل نکند، از حمایت های قانونی محروم خواهد ماند.

۳-۶- تحریم و موانع بانکی و مالی

بانک های ایرانی اوضاع نابسامانی داشته و بسیاری از آنها را عملاً ورشکسته هستند. به نظر می رسد صورت های مالی دستکاری شده و عملکرد ناشفاف بانک های ایرانی مانعی بزرگ برای تعاملات مالی بین المللی و وصل شدن سیستم گردش مالی کشور به خارج است که البته ربطی به برجام یا کارشکنی دولت خارجی ندارد.

تحریم بانکی یکی دیگر از دلایل عدم جذب سرمایه گذاری خارجی است. سرمایه گذاران نمی دانند قرار است در آینده چه اتفاقی رخ دهد و آیا قرار است دوباره تحریم ها ادامه داشته باشد یا به طور کامل برچیده شود. این گونه انتظار می رفت که پس از برجام سوئیت بانک ها آزاد و تبادلات مالی به راحتی انجام شود به طوری که بتوان ال سی باز کرده و گارانتی و ضمانت نامه های بانکی را صادر نموده و کشورهای دیگر نیز می توانستند از ال سی های باز شده، برداشت کنند.

۳-۷- بسته بودن اقتصاد

بسته بودن اقتصاد و ناتوانی رقابت بخش خصوصی با دولتی یکی دیگر از موانع جذب سرمایه گذاری خارجی است. تا زمانی که دولتی بزرگ با هزینه های زیادی وجود داشته باشد، کار سرمایه گذاری در کشور مشکل می شود؛ از این رو باید مکانیزم های اقتصاد آزاد جایگزین مکانیزم های اقتصاد دولتی شود. رتبه ۱۲۰ ایران از بین ۱۹۰ کشور در سال ۲۰۱۷ خود بیانگر وخامت این موضوع می باشد.

۸-۳- مقررات اداری پیچیده و دیوانسالاری گسترده

وجود بروکراسی و عدم صراحت و شفافیت کامل در قانون سرمایه گذاری خارجی مانع دیگر در جذب سرمایه گذاری خارجی است. مقررات دست و پاگیر، وجود نهادهای مشابه و موازی، روند طولانی و پیچیده اخذ مجوز به خصوص برای سرمایه گذار خارجی و رویه سخت احراز هویت سرمایه گذاران خارجی منجر به فراری دادن سرمایه گذار خارجی می گردد. حکومت قانون با اجرای مقررات زیاد و آیین نامه های متعدد همخوانی ندارد. در حقیقت مقررات وقتی زیاد می شود، اجرا نمی گردد.

۴- راهکارهای بهبود جذب سرمایه گذاری خارجی در ایران

با وجود آثار مثبت فراوان سرمایه گذاری خارجی بر شاخص های کلان و خرد اقتصادی نظیر کمک به فرآیند رشد اقتصادی کشور پذیرنده سرمایه گذاری از طریق انباشت سرمایه و افزایش ظرفیت تولید، تولید و انتقال دانش و فناوری های جدید، کمک به بهبود تعادل تراز پرداخت ها، ایجاد امنیت اقتصادی و اشتغال زایی، در اختیار داشتن بازار فروش به مراتب وسیع تر و مدیریت کارآمدتر، افزایش میزان فروش و توسعه تکنیک های بازاریابی، افزایش سطح رفاه عمومی، ایجاد و خلق فرصت های تجاری جدید و در نتیجه توسعه درآمدهای مالیاتی و... بهبود محیط کشور را برای جذب هر چه بیشتر سرمایه گذاری های خارجی ضروری است.

۴-۱- ایجاد باور عمومی مثبت در جامعه

مهم ترین شرط جذب سرمایه گذاری خارجی، باور عمومی نسبت به کارایی و مفید بودن این منابع در فرآیند توسعه اقتصادی کشور است. تا زمانی که این ایده حاکم باشد که حضور سرمایه گذاری خارجی در کشور ایجاد سلطه می کند، این منابع جذب نخواهند شد. باید باور عمومی نخبگان سیاسی با درک واقعیات روز جهان و کشور به این نتیجه برسد که جذب سرمایه گذاری های خارجی برای توسعه کشور و حیات آن در اقتصاد جهانی امری لازم و ضروری است. این بدان معنا نیست که باید به نام سرمایه گذاری خارجی سلطه دیگران را پذیرفت بلکه همانند دیگر کشورها چارچوبی طراحی کرد که سرمایه گذاری جذب شود و سلطه به وجود نیاید.

۴-۲- ایجاد زیرساخت هایی مناسب جهت جذب بهینه سرمایه گذاری

ایجاد زیرساخت های فیزیکی مناسب نظیر سیستم ارتباطی، راه، بندر و فرودگاه به خصوص در مناطق آزاد، تشکیل کنسرسیوم های مختلف در اکثر رشته های صنعتی و معدنی و فعال سازی و عملیاتی نمودن آنها، نگاه ویژه به شکل های صنعتی و

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷		

معدنی (NGO ها)، تشکیل صندوق ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک، تشکیل کانون تفکر صنعت و معدن در مناطق مختلف، بهبود محیط کسب و کار، ایجاد نمایشگاه دائمی صادرات و همچنین نمایشگاه معرفی پروژه های دارای توجیه اقتصادی که نیاز به تأمین مالی دارند.

۳-۴- بهبود روابط بین المللی

برقراری روابط دیپلماتیک قوی در عرصه جهانی، عضویت در مجامع بین المللی، انعقاد پیمان های چندجانبه سرمایه گذاری و پرهیز از تنش در مناسبات بین المللی به منظور جلب اعتماد سرمایه گذاران خارجی، مذاکره با کشورهای دوست در جهت دعوت سرمایه گذاران آنها برای تأمین مالی پروژه ها، تلاش جهت تسهیل امور بانکی بین کشور سرمایه گذار و کشور ما، ارتباط با کشورهای خریدار محصولات ما و کشورهای تأمین کننده مواد اولیه و تکنولوژی، معرفی پروژه های سرمایه گذاری و بازدهی های آن در وب سایت های معتبر بین المللی

۴-۴- اصلاح قوانین و مقررات

تدوین یک قانون واحد و جامع و مانع برای سرمایه گذاری خارجی در بازار سرمایه و ایجاد شفافیت در زمینه قوانین و آیین نامه ها و بخشنامه ها و ثبات در تصمیم گیری ها، عدم دخالت های بی جای دولت در روندهای قیمت گذاری در بازار، نزدیک شدن به قوانین و مقررات بازار سرمایه بین المللی، اهتمام بخش دولتی برای تسریع و تسهیل فرآیند جذب سرمایه گذاری خارجی، بهره برداری از تجارب شرکت های پیشرو در جذب سرمایه گذاری منطقه، بازبینی قوانین کار، تجارت و مالیات ها، عضویت ایران در پیمان های جهانی تجارت مانند WTO

۵-۴- دخالت های مناسب دولت

ایجاد امنیت اقتصادی لازم، تقویت بخش خصوصی از طریق احترام و تضمین مالکیت فردی و خصوصی و جلوگیری از اعمال فوق قانون و ایجاد فضای رقابتی سالم، تضمین قراردادها و فعالیت های اقتصادی و عدم اعطای امتیازات و تسهیلات بیهوده به بخش های سرمایه گذاری برای جلوگیری از ایجاد رانت و رانت خواری، مبارزه جدی با فساد اداری و مالی، اجرای سیاست های آزادسازی و خصوصی سازی به صورت برنامه ریزی شده، ایجاد سیاست های هماهنگ پولی و مالی، کنترل کسری بودجه و تورم و استقرار یک رژیم باثبات ارزی به عنوان شاخص های سلامت اقتصاد کشور

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0۰	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷		

۶-۴- کاهش ریسک سیاسی

کاهش ریسک سیاسی نیز به اندازه کاهش ریسک اقتصادی در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی باید مورد توجه قرار گیرد. به طور طبیعی سرمایه گذاران برای حضور مطمئن در کشوری بیگانه به دولت متبوع خود متکی است. در این شرایط اگر روابط دو جانبه دولت میزبان و دولت متبوع سرمایه گذار خوب باشد و در عین حال دولت میزبان اعتبار بین الملل داشته باشد، این مهم در جلب اعتماد و اطمینان سرمایه گذار خارجی برای فعالیت در کشور میزبان بسیار موثر خواهد بود. بنابراین دستگاه دیپلماسی کشور با تنظیم قابل اعتماد روابط دو جانبه و بالا بردن جایگاه سیاسی کشور در این زمینه نقش مهمی می تواند ایفا کند.

۶- جمع بندی

آنچه در این گزارش ترسیم شده عملکرد نامناسب ایران از نظر جذب سرمایه خارجی در دهه های اخیر نشان می دهد که نگاه مثبتی به جذب سرمایه خارجی در کشور حاکم نبوده است. در شرایط فعلی اقتصاد ایران که بنگاه های اقتصادی از رکود نسبتاً طولانی رنج می برند، با توجه به فضای مناسبی که با اجرای برجام ایجاد شده، بهترین راه خروج از رکود، سرمایه گذاری خارجی در بخش های صنعت، معدن، کشاورزی و خدمات با جهت گیری صدور محصولات و خدمات آنها به بازارهای جهانی توسط خود سرمایه گذار خارجی است.

در چنین شرایطی دولت وظیفه فراهم ساختن زمینه های جذب این سرمایه ها را برعهده دارد. این وظیفه به طور کلی در ایجاد امنیت اقتصادی و به عبارتی کاهش ریسک سرمایه گذاری های مستقیم خارجی خلاصه می شود. لازمه امنیت اقتصادی نیز تقویت و فعال ساختن بخش خصوصی از یک طرف و از طرف دیگر تضمین اجرای قراردادها از طریق کاهش دیوانسالاری و ایجاد حکومت قانون است.

همچنین عضویت در کنوانسیون های بین المللی، اجرای کامل و دقیق قوانین، کاهش بوروکراسی، مبارزه با فساد مالی، شفافیت، یکسان سازی نرخ ارز و اتخاذ نظام ارزی شناور هدایت شده، تغییر سیاست های تجاری و اصلاح ساختار بازار سرمایه از لازمه های موفقیت در جذب سرمایه گذاران خارجی است.

کد مدرک: SCCIM-FR-009-0-0	گزارش	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷		

۷- منابع

- معمارزاده طهران، غلامرضا و امینی، الهه، شناسایی و اولویت بندی موانع سرمایه گذاری خارجی در ایران، سال سوم/ شماره پنجم و ششم/ بهار و تابستان ۱۳۹۳
- دودانگی، محمد، عوامل مؤثر بر جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی در ایران، فصلنامه علمی پژوهشی، پژوهش های رشد و توسعه اقتصادی، سال ششم، شماره بیست و سوم، تابستان ۱۳۹۵، ۱۴۷-۱۳۱
- مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی
- سعیدی، علی و میعادی، زهرا، بررسی موانع عمده سرمایه گذاری خارجی در ایران از دیدگاه سرمایه گذاران خارجی، پژوهش نامه اقتصادی، سال یازدهم، شماره دوم، تابستان ۱۳۹۰، ۲۰۰-۱۸۱
- سایت بانک جهانی <http://data.worldbank.org>